درداں دے رشتے

قصور مند

سٹاکسٹ پیر محمد اینڈ سنز

کیہہ آکھاں

کیہہ لکھاں، کیہہ آکھاں؟ کجھ سمجھ نئیں آوندی، نہ علم دا مان اے۔ تے ایڈا کجھ سیانا وی نہیں، کجھ گلاں کجھ راہ مڑھیاں دسے، اِک ان پڑھ دوجے شاعری .... اِکو ای بانہہ پھڑن والا، کوئی دسن والا وی نہیں سی۔

پر دل دے پھپھولے، اوہ اوکھے مُنہ زور جذبے جہڑے اظہار دی راہ منگدے نے اپنے آپ ہی شاعری دی راہ تے ٹر پئے، بندا جے اپنے محسوسات جذبے تے دکھاں نوں اندر دا باہر نہ کڈھے تے کیہہ کرے۔؟

بدلے، رُتاں دا حُسن، رم جھم پیندی ساون دی پھوار، کسے دی جوان مرگ رت روواں والے درداں بھرے واقعات، انساناں دیاں محرومیاں تے زیادتیاں، باغاں وچ کوئل دی کوک تے اسماناں تے چودھویں دے چن دا مستیاں بھریا خرام کلیاں نال بادِ نسیم دی چھیڑ خوانی تے حیا نال سمٹی ہوئی کسے دی جوانی دیکھ کے کوئی موڑ کھائی اے جہڑا اپنے جذبیاں نوں کوئی نہ کوئی اظہار دی راہ نہ دیندا ہووے۔ چاہے کوئی شاعر ہووے بھاویں ادیب، مصور یا موسیقار سارے اکو ای تبدیل دے فرد نیں۔

میں کیہہ تے میرا کلام کیہہ! ایہہ تے سُنن والیاں دا حُسنِ سماعت اے، اے اوہ جیہڑے اوہ میرے ورگے بے علم تے بے سمجھ بندے نوں داد نواز دے رہندے۔ درداں دے رشتے، پڑھن والیاں اگے میری ایہہ ضروری گذارش اے کہ میرے حق اللہ دعا کرن، تے نالے ایہہ دی دعا منگن جے رب سچا الیں، ہر تھاں دسے سارے دسنیکاں دے دکھ دُور کرے۔۔ آمین

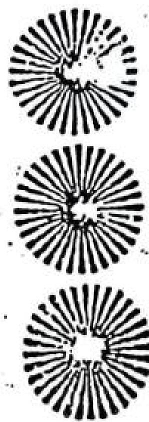
سائیں سردار علی قصور منڈ
کستور کی ضلع گجرات شاہ

رشتے" قبولِ عام دی سند پاوسنے تے جناب قصور مند ہوری ایڈے، بانکے سوہنے تے ہمیشہ ہمیشہ سجرے رہن والے شعر روز روز لکھدے رہن۔

آمین ثم آمین

اے رزاق

خانقاہ ڈوگراں

الحمد

کراں سخن پیار دے ہار گُندھاں، دیوے لاشریک مینوں
اٹکل گل زبان، نہ چل دی اے، مولا آپ چا دے توفیق مینوں۔

کہنے کرم کمائی والا کملیاں تے، ملے ایمان قرآن حدیث مینوں
اوہ ودّوں ودّھ کوئی حد نائیں، کرنی آوندی نہیں تعریف مینوں

شاعراں وانگ ہر ویلے نہیں بحر میرا، کدی کردا اے لُطف لطیف مینوں
کول کول میرے رُس رُس پھردے، پچھے قافیے نہیں ردیف مینوں

عقل گھٹ بے علم زبان موٹی کہنی آوندی نہیں گل باریک مینوں
سوہنا دیکھ کے کری پیار جانا، کرنی آوندی نہیں پریت مینوں

آوے یاد جے کسے دی یاد کرنا نہیں یاد پریت دی ریت مینوں
لوں لوں دُکھدا دل دی تہکھدا اے انج پاٹے سے جے کسے نویت مینوں

ہائے ہائے حسن دے نال پیار میرا گیا کنڈیاں اُتے دھریک مینوں
بڑا ویکھیا سی راہ داہ پیکے آوندی ہل نوں نہیں پریت مینوں

معرفت دیاں گلاں کراں کیویں یا شریعت طریقت نہیں تحقیق مینوں
ویکھاں الف نے اکو جہیا نظر آوے میم نے دسیا پاک پلیت مینوں

کھلوواں نیت نماز محبتاں دی، دھرتی جاپدی سب مسیت مینوں
ہووں ہار سرتے کدوں ہو جانی، کوئی یاد نہیں وقت ترتیب مینوں

بھیندی یاد جد گل وچھوڑیاں دی کردی غماں دے کھوہ غریق مینوں
دس دُور اے جدھی قصور منڈا آوندی نہ نزدیک مینوں

حمد باری تعالیٰ

اوّل صفت خدا دی جس پیدا وال • طلق سنوارے خاطر پیارے

دھرتی آدم تے آسمانی سورج چن ستارے، چمکن ہارے

حیوان انسان تے ناری نوری خدمت دے وچ سارے، کرکے دم نہ مارے

قصور تند قدرت پی ہر شے خون وے نظارے، ورد پکارے

ربّا محبوب پیارے خاطر کیتے دھرتی امبر چارے تے جمیل

سر تے تاج لولاک دھر کے مونڈھے کالا کمبل، شان مزمل

کل کرے اشارہ لیس دی گھونڈی چترین نیں سنبھل، نال تحمل

شیدا اوید فضل دے بابا کھوں کیتیں او وے علم کے آپ نادی تمل

نذرانہ عقیدت بحضور رحمتِ دو عالم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

پیشوا ساڈا کملی والڑا اے جدھے شان ن تھیں شان عروج ہووے
جیتھے جن انسان حیوان جھک گئے نوری ملک وی وِچ سجود ہووے

جدھی شان دے وِچ بیان سارا قرآن موجود ہووے
ہووے آپ خدا ثنا کردا کہندا پیا محبوبؐ محبوب ہووے

نبیؐ تے نبیؐ دی آل اتے صبح شام سلام درود ہووے
منکر کلمے تے آل قرآن دا جو دیوا اوس دا گل نابود ہووے

پڑھے صدق تھیں جے انسان کلمہ زندہ اوسدا مویا قلوب ہووے
ذکر کلمے تھیں مرد خدا سالک جلوہ ویکھ کے کوئی مجذوب ہووے

برکت کلمے تھیں سومناتھ مندر ڈھاندا غزنیوں چڑھ محمودؒ ہووے
نوری سورج محمدؐ نبی دین والا کدی نہ جہڑا غروب ہووے

سورج چن دی روشنی مٹ جاسی ایہہ فیر وی چمکدا خوب ہووے
لہندے چڑھدے سارے جگ اندر ایہدا چانن شمال جنوب ہووے

صفتاں کرن وِچ آوے نہ صفت اوہدی بیحد نہ وِچ حدود ہووے

سوہنا دین اخلاق جماعت اکو قصور مندا پاویں تے پاویں ایوب ہووے

چار یار رضی اللہ تعالیٰ عنہم

اعلیٰ نوں اعلیٰ نبی ، نبی دے چار نے یار اعلیٰ

شک ناہیں پچواں وچ نبی کہیا اکو جہئے چارے دلدار اعلیٰ

پئے اج دی مشکلاں حل کردے مشکلشا نے حیدرؓ کرار اعلیٰ

عاشق رسول مقبول صدیقؓ اکبر جنہاں تداں نبی دے نال پیار اعلیٰ

جابر عادل عمر فاروق اعظمؓ دشمن نبی تے اٹھائی تلوار اعلیٰ

عثمان غنیؓ حضرت غنی سن مال اندر کیتے حق دے پئے پیار اعلیٰ

رتبے گنتیاں وچ نہ آوندے نے انعام نبی تھیں پائے اسرار اعلیٰ

قصور مندا قصوری ایس بھاویں کیڈا اوہ رحمتاں دا دربار اعلیٰ

غوث صمدانی قطب ربانی سید عبدالقادر جیلانی

پیر پیراں نوں اعلیٰ بخشی بے پرواہے ـــــ رتبے پائے
چوروں ولی تے کل ولیاں دے کندھے قدم ٹکائے ـــــ تے قطب بنائے
بارھیں سالیں ڈبے بیڑے سغویں نبے لائے ـــــ بنے ملاح
قصور مندا اوہ یاد کریں تے پہنچ پلک وچ جائے ـــــ ڈھل نہ لائے
سوہنا ماہی جگاں وچوں کوئی ناہیں اس دے تل ـــــ کھڑی اے پھل
کی دساں میں گل کرن نوں جان ہلاوے نے بل ـــــ کردے پھل
سخن کرے جیوں سچے موتی ٹٹ ٹڑیوں پونے ڈھل ـــــ بیارے نے کر
قصور مندا خوشبو زلفوں آوندی اے جھل جھل ـــــ دماغیں
لوکیں آکھن ملدی ناہیں کیتے باجھ مزدوری ـــــ تے منظوری
مغانی کالیاں کوہجیاں تائیں خاطر کالی بھوری ـــــ ملے ضروری
اوتھوں خالی کوئی نہیں مڑدا اوہ دربار حضوری ـــــ جھکدے نو
قصور مندا بخشے جے او نگاہ کرم دی پوری ـــــ لکھ قصو
در تیرا چھڈ جاواں کتھے ناہیں ہور کوئی پاسا ـــــ تیری آسا
رہے خوف نہ خطرے لگن بھیراں بے وسواسا ـــــ دے دلاسا
ہور کوئی مینوں دسدا ناہیں عشق تیرے دا ثانی ـــــ وچ
توں مینوں ہن کیہڑا نہیوں لا محبت کانی ـــــ میریا
توں بھاویں نہ جانیں مینوں جان کراں قربانی ـــــ کس کم آنی
قصور مندا مسافر دا تکوں اک دن چھوڑ سدھانی ـــــ دنیا فانی

مقولہ شاعر

عشق محبت اوکھا پینڈا نیں ایہہ گل سکھالی موت وکھائی
جھکے ہوئے ویکھ حسن تیرے نوں ہر بوٹیہ ہر ڈالی کوئی نہ خالی

جھومن آکھن خیر پائیں توں در تے ہاں سوالی ساڈیا والی
قصور سندا قصوری ایں توں کتھے عشق بالی گلاں خالی

صبر قرار پیارہ ناہیں چھڈدا ہے ایہہ مرض آوے تے ناہیں تسلی
حسن تیرے دی سٹ علے وانگوں سجناں اِک تجلی کسے نیں جھلی

جس ڈٹھی ایہہ چمک پیاری سودائی پھردی جھلی ۔ پاندی جلی
قصور سندا ایں آساں اندر پھردی واٹا ملی ۔۔۔ راہ نوں جچ کھلی

عشق نے ورد وظیفے توڑے بہن نئیں دیندا ٹھ کے اندر وڑ کے
کول وسیدیاں کولے کردا کولے ہو یاں سڑ کے کڑ کڑ کے
ترلے پاواں ہتھی مناواں رو داں دامن پھڑ کے قدمیں چڑھ کے
قصور سندا جدائی سجن دی موت دے نال لڑ کے ویکھیں اڑ کے

عاشق عشق دے کردے بینڈے ڈوراں سٹ خدا تے بے پرواہ تے
تکیہ بنھ توکل تاریاں لینے وحدت دے دریا تے جتھے نہ تھاہ اے
جو کجھ ہو جائے ڈولن ناہیں راضی رہن رضا تے جتھے نہ واہ اے
قصور سندا اکہ مرن توں پہلاں مر کے ہونا حیاتی اے مشکل بات اے

فراق سجن دا

کنت دے باہج لبسنت نہ بھاوے ہتھ نہ سہادن ونگاں روپ کی رنگاں
جال ہوئی نامحرماں اندر کوکاں وانگ کولنگاں باہجوں سنگاں
چھوڑ لبستیاں بیڑاں اُداسی پھراں اجاڑاں جھنگاں وچ شیر پلنگاں
قصور منداچل نگر سجن دے جوگی بن کے منگاں آہیں سنگاں

آخر توڑی وجن نائیں تیرے دلولا اکھاں تے پئی تکاں
دل نوں دل دیاں کھاندیاں جادن آکھ تینوں نہ سکاں میں پئی جھکاں
جاں تک دم حیاتی والا آس تیری میں رکھاں نائیں تھکاں
قصور منداییں وانگ سسی دے مگر سجن اُٹھ نساں کیچم وساں

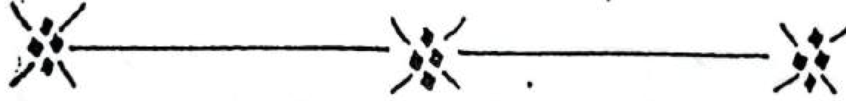
حسن سجن دا رہزن یارو صبر تحمل کھوئے نہ دل کھلوئے
جاگے نین تے دیکھ نیناں نوں بھر کے نیند ناہیں سوئے اُٹھ کھلوئے
چھم چھم پانی ٹک نہ جانیں میل دلاں دے دھوئے نین جدھ جوئے
قصور منداجو عشق دے باہجوں دنیا دے وچ ہوئے سمجھ نہ ہوئے

حسن سجن دا کانگیں چڑھیا لہراں ٹھاٹھاں مارے شوہ نہ بھارے
دیکھ ٹھلاں نوں لکھاں ٹھلے تارو تر تر ہارے نہ دسن کنارے
چشماں وچوں رشماں جھبیاں بجلی دے چمکارے لاٹاں مارے
قصور منداادہ حسن چمکدا سدھے پئے نے تارے لوکی سارے

ویکھ کے چن میرے دے تُوں بُھل جاون شبقدراں کس نوں قدراں
ویکھ کے دل چکور ہو جاندا آون ڈاہڈیاں سدھراں نی بے صبراں
جھلّی تے کو جھی کو ہجی بھاویں کیڈی بے خبراں اس دے مگراں
قصور مندا میں وانگ سسّی دے کوکاں دی وچ قبراں لبھی خبراں

حسن سجن دی کیہہ گل دساں چن اسے دے وچ حسنیاں حسن خزینہ
اس دے وانگوں ہور نہ کوئی دسدا وچ زمیناں ویکھ کے جینہ
اوہدے نین صراحیاں نشے نفیں بھر بھر پیالے پینیاں دیوانہ تھینہ
قصور مندا مینوں دیس سجن دا جیویں شہر مدینہ مسلمینہ

ٹر گئے سجن طوفان جدائیاں کوٹ اساں دے ڈھائے کون بنائے
جیویں ہوت سسّی دے تائیں ستیاں چھوڑ سدھائے فیر نہیں آئے
کیہڑا ایڈا درد بی میرا گمرا اوہناں اُٹھ جائے جار... ئے
قصور مندا غم سجن دا دل میرے نوں تائے ئے

صفت سجن دی

بھولی صورت سوہنا بہتا کیہہ دساں نین دغاڑے جدھر جاہڑے
کیتی جاندا زور ذوری دن دیہاڑی لٹا ڑے کئی اُجاڑے
دُھاں گھتے ڈھوڑا ڈاندا پکڑ سولی تے چاہڑے کسے نوں ساڑے
قصور مندا اسے دردسنداں دے منڈھوں لے گیا کھاہڑے پیا لتاڑے

سوہنے لٹ دلاں نوں لیندے کیہہ کرنی صفت معشوقاں پھیل ملوکاں
بھوواں کماناں، پلک خدنگاں بھرے نال سلوکاں نین بندوقاں

حسن خزانے اُتّے پائیاں ناگ زلف دے شوکاں   پھونگر کوکاں
قصور منند ا ایہہ حسن محبت نہیں رہندا اے بھیت صندوقاں   گھتن کوکاں

عاشق مگر معشوقاں جاندے بھاویں موت نہیں ٹلدی   راہواں ملدی
پینڈے ویکھ ستی دے داگوں ننگی پیریں چلدی   راہ تھل دی

سوہنی ویکھ گھڑے دی مٹی شوہ دے اندر گل دی   نہیں ہلدی
قصور منند ا اُدہ رنج مصیبت مگر سجن جو جھلدی   سنگ رل دی

بے پرواہ پرواہ نئیں کردے معشوق لٹکے سوہنے   دلاں نوں موہنے
روندیاں ویکھ کے ہسدے اگوں داغ دلاں کس دھونے   سوہنیاں پیے ہونے

مرن پتنگ نئیں تڑف شمع نوں بن چھڑیاں پیے کوہنے   دکھیں پرونے
قصور منند از پون کسے نوں عشق دے مٹھے جھوٹے   عمر دے رونے

رباعی

چہرہ حسن جگت وچ ہمن دیوانے اوہ وسلے گہریاں چھاواں ڈھونڈے راہواں
کئی لوڑن جا پہاڑاں اندر کئی ڈھونڈن شہر سمرواں، پیشر گراواں
کئی یاد صیوں لاہ لیرے بیٹھے سر جٹاں لمیاں لاواں، لمیاں ساہواں
آ لا مکان مکان نے دسے قصور منند فریر، زندگی پاواں کیا دا ناواں

کلامِ شاعر بزبانِ شاعر

کدوں چا میرے گھر سدھراں ڈھکن سریں سہرے لڑیاں مہندی دھڑیاں
ریجاں ڈھول دے ڈبے گاون اودہ کمھوں رحمتی جھبڑیاں قسمتاں سڑیاں
کسے نوں نال نصیباں لبھن ایہہ خوشی دیاں گھڑیاں اڈیکین بڈھیاں
قصور مندا کئی رکھ رکھ آساں جا قبراں وچ وڑیاں توڑ زنجیر چڑھیاں

زوراں نال وچ الارے بینگ کنیاں تنے چاہڑی ٹٹ سداڑی
سدا ہری بھری نہیں رہندی ایہہ زندگی ڈی واڑی ڈنگ داڑی
سدا باغ ادنہاں دا کھڑیا جنہاں نفس کماڑی عشقوں ساڑی
قصور مندا کئی تیرے وانگوں گیڑے کے حرص گیراڑی گئے اگاڑی

موسم عجب جوانی والا ہر ہر شاخ سہاندی مستی پاندی
وچ ہوائیں سرے ادائیں نخرے ناز دکھاندی گیت ہپی گاندی
تیے جھڑ عمر دے جامن وگسی ہرا اخراندی ڈالی واندی
قصور مندا ونڈ چھڈ ہتھو ہتھ ہپی جاندی بہار پھلاندی

خوشیں روپ سہادن سیاں رت جوانی لورے کنن بھورے
جنی اوڈھن لک مروڑن جیویں پیلاں پاندے مورائے کڈھن ڈورے
سجن باہجوں میں عاجز دی بئی زہندی جند جھورے نے ہڈ کھورے
قصور مندا ایے آساں اندر نیڑے ڈھکی گورا ے ملسی خور۔

(18)

رت بہار سہاندی سوہنی سیاں کھیڈن ہوہوڑے بن بن جوڑے
آن کوئی ملیے اچن چیتی سجناں سنگ نروڑے پا ئے وچھوڑے

دنیا دے وچ انجیں بندہ پیا حرص وچ دوڑے — جیون لوہڑے
قصور مندا او مگر بے تیپری پچھا ندی گھوڑے — توں دن تھوڑے

نین سپاہیاں پھڑ کے مینوں دتا حسن دے تھانے — زور تکانے
حاکم نئیں سفارش مندا نہ کسے نوں جانے — کردا بہانے

دلبر میرے دل وچ رچیا نام دے ورد پکاواں — گاون گاواں
کھوج تیرا دیکھ سسی وانگوں چم چم اوہناں تھاواں — سینے لاواں
سوہنی وانگوں جند ڈوبے لیندی وچ ہئی درد جھناں واں — غوطے کھاواں
قصور مندا ہیں آس نہ توڑاں ہتھ لکھاں نوں پاواں — رڑدی جاواں

ہن ہیں یاد کراں بہہ گلی مردی نوں مار مکایاں — چھوڑ سدھایاں
رہ گیا کمرلاون کوکن دونویں جگ گوایاں — ہتھ نہ آئیاں
توں ہوندوں تے سب کجھ چنگا لگدا سکھ سکھایاں — دولت ائیاں
قصور مندا ہن کجھ نہیں بن دارو پچھوں تایاں .... — وقت دہائیاں

سجن اساتھوں زوری ٹریا نواں پہن کے جوڑا — ہتھ سو گھوڑا
تھر تھر جان کنبے ہئی میری سن کے نام وچھوڑا — ہائے خائے روڑا
کیہہ میں دساں ٹر گیا دا غم نئیں ہندا تھوڑا ا۰ا — سینے دا پھوڑا
قصور مندا توں نال درد دے آکھ جدا ئیوں دوہڑا — پھٹ گیا جوڑا

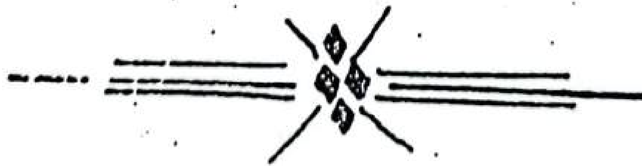
ٹریا ہن رہندا نائیں پا کے سخت تروڑاں — کیویں موڑاں
پیر پیراں تے تر لے منتاں کیتے لکھ کروڑاں — ہتھ پئی جوڑاں
ٹریا جاندا نہیں کھلوندا دے کے ترٹ ہیر دڑاں — کرا جوڑاں
قصور مندا مینوں جگ دے اتے ایہو ڈیاں تھوڑاں — نیریاں لوڑاں

شاعر دی آواز

دِستے نشان مکان دا اسلمانی، وِچ وسدیاں نفس کراڑیاں نے
نائیں عورتاں ساریاں گھمریاں نے مُنہ مرداں وانگوں مچھاں داہڑیاں نے
کھلون وِچ نماز نہ وضو کھلون دیون ایویں مفت بھنن لوٹے واہڑیاں نے
گذر مشکل قصور ہندا ظلم ایہہ تے آتشی پہاڑیاں نے

ہوہب دے وِچ طمعے نے مار چھاپہ مسلمانی آگی دَب لئی کدھرے
وَہڈھی ٹھگی زمانے نے وِچ لٹ گھتی، گل ایمان والی رہی کھہی کدھرے
حسد بغض بھر تیا دی بادشاہی، گل خلق محبتاں گئی ہندھرے
ایتھے آپدا اپنی پئی قصور ہندا، گل نفس و نفسی آگے رہی کدھرے

اپنا آپ بنائی پھرنا ایں واسہ خودی دی کُٹھی   پھوڑ تڑ ٹی
پرچن وِچ نہ آوے کدی دل خواہشاں دی ٹُٹی   پیٹ دی مٹی
سبھی وست پیاری ساری بھری نفس دی پیٹی   چھوڑ کر سٹی
قصور مندا اوئے روہڑی جاناں ایں عمر ساری دی کھٹی   حرص دی ہٹی

جس دے ہو ویئے ہو جاندا اے موتوں اگاں لنگا کے   جرم گوا کے
لوکی آکھن ہیر دا رانجھا آیا مندراں پا کے   ٹلے جا کے
بن گیا مہینوال سوہنی دا ہٹوں ہیرے لا کے   مال لٹا کے
قصور مندا پنن سسی دا دھوبی نام دھرا کے   ذات وٹا کے

عاشق لوگ معشوقاں دے ہوندے دامن گیر   مر کے اخیر
رانجھن خیریں ہووے میرا، پئی مناندی ہیر   گئی ہیر
سوہنی تاہیں سوہنی ہو گئی شوہ نوں جاندی چیر   ندی پئی نیر
قصور مندا وِچ تھل دے سسی نیناں چھٹیا نیر   پھیرے دستگیر

صورت ویکھ سجن دی جند ہاں پئی اے چنگ چواتی   جلوہ ذاتی
کئیاں ویکھ گھتے نے ردلے نیہر دی کوئی جھپاتی   عقل دی باتی
وچہڑو وِچ سہارن دم نہ مارن زخم جھلن وِچ چھاتی   باجھوں ساتھی
قصور مندا اوئے پیار سجن دا ایہو باقی جھیاتی   عاشقاں جاتی

توں اپنے آپ نوں چنگا سمجھیں مندے سمجھیں سارے   اوگن بھارے
کتھوں چلیاں کتھے آیاں اجے نیت نہ ہارے   بڈھے وارے
ٹکل دے وِچ منہ پا ویکھیں کی کی کیتے کارے   ویکھ دوبارے
قصور مندا قصوری رہندے تیرے جیہے نکارے   اوگن ہارے

لوکو سُن لو مر گیاں میرا اُچا ڈھیر بنایو   مٹی پایو
جنھوں دی میرا دلبر لنگھے راہ وِچ دفنایو   اونہوں دس جایو

شہر خموشاں

شہر خموشاں دے وچدوں ہیں اِک دن پیا ساں نال اتفاق دے لنگ
اِک مکان چوں ایہہ آواز آئی اڑیا ایڈے نہ شان وکھا کے لنگ
جے توں ہیں ایمان قرآن والا میری قبر تے ہتھ اُٹھا کے لنگ
ناہیں آکھیا پھل چڑھا جائیں، ناہیں آکھیا شمع جگا کے لنگ
لکھیا وچ قرآن حدیث جیویں، تیویں توں دی حکم بجا کے لنگ
متے معافیاں ملن قصور مندا کلمہ نبیؐ دا مینوں سُنا کے لنگ
سُن کے ایہہ آواز تے حیران ہویا اُنہاں پیراں تے ای کھلیا رہ گیا ہیں
کی سِر اسرار کی بات مخفی ایہناں سوچاں دلیلاں وچ پے گیا ہیں
ہویا سی خودی تھئیں قلعہ بلند میرا وانگ ریت دی کندھ دے ڈھہ گیا ہیں
اُگاں ٹرن ناہیں ہویا قصور مندا ڈھوہ قبر نال لا کے بہہ گیا ہیں
جہڑی قبر نال لا کے ڈھوہ بیٹھا اپنی جیند حیران غلطاں کر کر
اوس قبر تھئیں فیر آواز آئی لگا سُنن میں دھیان غور کر کر . .
رہن والیا بھار نہ پا اتے ایڈے مان تے نالے گمان کر کر
تیرے وانگ ساں دنیا وچ اسیں پھردے رہے ناز تے شان کر کر
اسیں مونئیے تے تسی ہیوندے ہو ماڑہ نہ مویاں نوں ظاہر طوفان کر کر

[illegible]

حکم رب دا جہناں منیاں نہ گئے اپنے حکم رواں کر کر

وانگ ابلیس دے لعنتاں لکھ اوہناں رڈے درواز یوں رب شیطان کر کر

حکم عدول جو رب رسولؐ دے نے گلاں دسدا پیا قرآن کر کر

اوہ سڑن سبے ادب وچ دوزخاں دے روندے پٹے اوہ آہ و فغان کر کر

تیری پھک اتے سب لٹیا کیہ بھریں طبیعتاں ایڈ مستان کر کر

کوئی کر نیکی پار لنگھناں ایں، گلاں نریاں نال نہ پان کر کر

اک دن کول ساڈے نوں دی آ جانا، حرص طمع دے حساب میزان کر کر

ایس زمین دے وچ عرقان ہو گئے کئی شاہ تے حکم سلطان کر کر

شداد، فرعون بھی نہ رہے، خدائی دعوے وچ جہان کر کر

سنے تخت ہوا وچ ہوا ہو گئے، بادشاہی پریاں دی سلیمان کر کر

سب موت دے موہنوں چڑھ آئے اتھے شاہ و کار کئی ہٹ دوکان کر کر

اگے موت دے کنڈاں لوا گئے نے ڈنڈ بیٹھکاں زور پہلوان کر کر

اس دن نوں فتح نائیں کسے کیتا، گئے ہمتاں کئی جوان کر کر

درہ خیبر جنہاں نے اکھڑیا سی مرحب نوں تنگ میدان کر کر

شکل اوہناں دی وسدی ظاہر نئیں، دعوی کوڑا دا ہین انسان کر کر

رہن گے اوہناں دے نام لشتان روشن جھڑے ہستیاں گئے ویران کر کر

سکندر جیہے نہ رہے قصور مندا فتح ہند، کابل ایران کر کر

شہر خموشاں دے وچ جا کے میری ہو کے جان حیران ویکھے

کچھ پکیاں عمارتاں چونے رنگ ہویاں، وچ کچے دی بہت مکان ویکھے،

دلیا بنی ناہیں کیدے لوگدی کدھرے جگ دے نہیں شمعدان ویکھے

انہاں اکھیاں نال سنسان ویکھے، جھڑے کردے شان گمان ویکھے

کر دے ظلم غریباں دے نال آپے، نالے خود خدا کہاں ویکھے

گیا ایمنی شہر دے وچ جدوں مٹے ہوئے ہیں کئی نشان دیکھے
کون امیر تے کون غریب یارو او تھے کوئی نہ کرد ھیان دیکھے
جھڑے اک پل نہ جھک سکدے سن پئے اوہناں تے پہاڑ طوفان دیکھے
کول موڑتاں صورتاں موہناں سن حُسن جنہاں دا پیا جہان دیکھے
نازک بدن گلاباں تُمیں اوہناں دے سن وچ مٹی دے کیڑے پئے کھان دیکھے
آیا خوف مینوں موت یاد آ گئی جد ایہو جیہے ساز و سامان دیکھے
ٹکراں اساں بھی ایہناں دے نال آ کے باریک نظر کر جے انسان دیکھے
قصورؔ مندا او نیک کر عمل کوئی دُکھ دوزخیں پئی نہ جان دیکھے

رُباعی

کہواں شعر کیہ غماں نے گھیر لیا جاں کھوہ دلیلاں دے پائی ہوئی آ ے
دِسدا کوئی سبب بچا دا نئیں بکری شیر دے منہ وچ آئی ہوئی اے
گنیا جاندا اے موسم موسم بہار والا نیڑے بادِ خزاں آئی ہوئی اے
وِچ غفلتاں دیکھ قصورؔ مندا بندگی رب دی تے موں بھلائی ہوئی اے

ظلم دی دھرتی

سچ رب دا نام ایہہ حق باجھوں ایس جگ تے غیر نوں سوہنا کوئی نہیں
کلمہ نبی دا آکھ جو کم آدی جس یاد باجھوں جھلدی گور کوئی نئیں
غوطے خیال اندر چیکاں مار روواں بناں بندے کر دا شور کوئی نئیں
ہر اک دا تابعدار ہاں میں کسے نال میرا شرکت کدور کوئی نئیں
گل اپنی اپنے نال کرناں کسے دا گلہ ایہہ گھور مسود کوئی نئیں
ڈگیاں پیاں نوں لوک لتاڑ چھڈدے ماڑا حال غریب دی غور کوئی نئیں
کردے ظلم مظلوماں تے پیٹے ظالم اگوں آکھدا منہوں کوئی نئیں
لٹیا جائے کوئی پیا دہائی پائے آکھن سنن والے ویکھن چور کوئی نئیں
ریاکاری، غداری دے پیکٹ ونڈن عدل بیچ انصاف دا دور کوئی نئیں
شتر لوہب تے طمعے دا پھرے لگا جدھی کسے دے ہتھ ڈور کوئی نئیں
دھکے خوریاں چوریاں ہن ڈاکے حکومت وچ پنجاب لاہور کوئی نئیں
مارشل لا دی لاغداری انہوں کیتی اجے تیکر کھڑک جھوہر کوئی نئیں
بھوئیں عدل دی تے کیتا ظلم قبضہ رہیا کاغذ پٹواری تے گرداور کوئی نئیں
فضل ایمانداری لالچ بیناد یاں نے جدھا چھڈیا کھجور کجور کوئی نئیں
حلال حرام کی جاندے چھٹے ڈ ڈنگر ڈھور کوئی نئیں
عالم دین بنتھ پیٹ دا ہین واجہ انگ طمعے باجھوں رہیا ہور کوئی نئیں
بولن لالیاں خالی محنتاں کھیں سر بی حین دا دیچ حکور کو لُے نشہ

مطلب کڈھدیاں سار یاں کھیاں نے وفاداری دے پھل دا کوئی بھور نئیں
وقت بخت آئے کاواں کڑ سیانے دانشمند سخی وچ مور کوئی نئیں
بے ایمان جانی وچ کمرے نخرے بڑھا ایمان حسد ھی تو ہر کوئی نئیں
حد ھے تمر مشٹنڈیاں دکب جایا رنڈی رن دنیا جدھا شوہر کوئی نئیں
اُلٹی چال زمانے دی نے حال وگڑے ہن سدھرنے دا وسدا طور کوئی نئیں
ممے ننرڈیاں گھت کو پت لیا بھلیاں مانسا ندا چلدا زور کوئی نئیں
چڑھ گئی سنیر دی پان چھٹاکیاں نوں ویکھو پھڑکے نے کمزور کوئی نئیں
کال سکال دے بھار نے ماڑیاں نوں سکھیں وسدیاں اج دی اُدھر کوئی نئیں
ڈٹھا پھر کے جگ قصور منند اگناہ گار تیرے جیہا ہور کوئی نئیں

رباعی

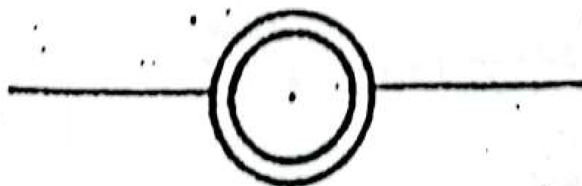
حال دکھیاندا کتھے جاندنے نے سکھیں بھر کے نیندراں سون والے
بن دے میت ناہیں کدے یو نیت کردے وانگ جوگیاں جگ تے بھون والے

نیا مال پیار ناہیں ایہہ یار بن دے بازاری رنڈی بنے گون والے
قصور منند نہیوں سدا بیٹھ دہندے جیہڑے آگئے بن گئے اوہ جان والے

قصور منند

منقولہ شاعری

اسلام باقی محمدؐی شان باقی رہے پاک کلام قرآن باقی
فرض ہے پڑھنا سُننا تے حفظ کرنا اوہناں واسطے فرمان حضورؐ باقی
دین محمدؐی لاٹاں ماردا رہے، نہ کفر والا ستمعدان باقی
باعمل دی صرف تصور ہمسند ارعایت ہوئی اے وچ گستان باقی
کلمہ گو لوگ جو اسلام والے اوہناں دا وال نہ ہووے نقصان باقی
کلمہ وچ اے وس طوفان اندر نبیؐ آپ ہوسی کشتی بان باقی
بیڑے عاصیاں دے تار لان سبھے جھیڑے اُمتاں دے گلہ بان باقی
روزہ نماز چل پیروی نبی دی تے ایں گل نے رکھ ایمان باقی
اجے تے ہے ویلا لگا ہویا میلا ہتھو ہتھ بیچے وہان باقی
باز عمر دا لا نکل گیا ہتھوں کسے کم ناہیں پچھیوں تان باقی
گوڈے موڈے والی اُٹھ دھوڑ جانی رہ جائے گا سنیع بیان باقی
اوہناں دا آدناں جگ توں جاوناں ایں پچھے جنہاں دے رہے نشان باقی

ہدایت نامہ قصورمند

کہیا رب نے نال میں صابراندے اجر بےنبر دالا تتے تا نا ہیں
میں ظالم دی داگ آزاد کیتی نوّاں پکڑ لینے ا دتیا ساہ نا ہیں
بول مرغی یعقوب دا نوں لیا میں دتا چالی سال روا نا ہیں
کیتا حسن دامان سی یوسفؑ نے دسے آٹیاں مل پوا نا ہیں

سلیمان نوں مان سلطانیاں دا دتے اوس نوں بھبھڑ جھوکا نائیں
کر کے عاجزی معافیاں منگدے رہے دسویں بخشدا رہیا گناہ نائیں
ہند کے چور تے چور تھیں چتر بندے گل اجے سمجھدے بے حیا نائیں
پاکستان تے بے ایمان کتنے بھیں سمجھدے پٹے بھرا نائیں

ہن پئی بیٹراں تھیں ڈر کھاندی تے نیت کسے دی رہی صفا نائیں
رچ گیا اے حرام اسلام نٹھا قدر جھوٹ دی، سچ دی جا نائیں
پے ڈھنڈری ڈھنڈ وجاوندے نے جیہڑا کدھرے دسدے راہ نائیں
ہر کوئی اپنے آپ دی خیر منگے ہور کوئی رہ یا نہ رہ پرواہ نائیں

اتوں کرن پیار فساد وچوں جھوٹی چاہ کردے وچوں چاہ نائیں
توبہ توبہ کر ٹھگیاں کری جاندے نالے آکھدے نے لاندے دا نائیں
زبانی گل ہے مناں تے مانیاں دی بول تولیے اتردا پا نائیں

لیر دلیر ذاج کشمیر ہوندی دیندے لیاقت نوں آپ مروا ناہیں
ویکھ لئی دا اہناندی بہادری نوں کھڑا ہوندا جے جناح ناہیں
مار شیر دی تے بہادر گیدڑ بنیاں کھا کھا کے ہووے پچا ناہیں
تھکھے غریب تے چکیں جھب تیری ہادی ایس طرح گئے فرما ناہیں

ایہہ اقبال تیرا وچ زوال آؤ ناسدا گل رہنی ایسے دا ناہیں
رلی ہوئی کشمیر تقدیر دلوں ہتھو ہتھی توں پیا گوا ناہیں
مسلمان ہیں تے سر میدان ہو جا ایویں حق نوں پیا دبا ناہیں
اوبلے بھت دے کیوں بیٹھ کے کہیں گلاں وانگ عورتاں مکھ چھپا ناہیں
بن حیدر رضؓ دا شیر دلبر ہو جا ڈر دشمناں دے پیا کھا ناہیں
کریں ہلہ تے انشاءاللہ رہنا ظالم دا نام لبھا ناہیں

رباعی

نکتہ چین مہین بیندے حرف حرف تے اڑدے، لفظاں نوں پھڑدے
خود ہی خود پسندی اندر رہن حسد وچ سڑدے، بغض وچ کڑھدے
جہڑے لوگ محبت والے نال شوق دے پڑھدے، اندر دے بک کڑھدے
قصور مند ادھ لگیاں والے خیال جدھر گل کھڑدے، نقشے پیئے بڑھدے

موہوں منگی مراد پیشے پان دلدی، بے براتاں شب برات کتھوں
سدا زندگی ملے قصور منندا ہووے خضرؑ والا آب حیات کتھوں

ج جہانوں طلب دیدار دی اے اٹھ یار دی طرف سدھان راتیں
بی بی وانگ زلیخا تیار ہو کے تبدی خاتنے دے بند لبھدان راتیں
سوہنی وانگ جھناں نوں چیر کے تے گلے جا محبوب لگان راتیں
قصور منند اگے یار دے ملن کارن ڈیرے باغ سیالاں دے لان راتیں

رباعی

آکھدے جیہڑے نبیؐ تے قرآن کوں وی منیں ہیں ایہہ انسانیت تے انسان مشکل
پیغمبر والے نے تے کافر کوئی وی نہیں مسلمان سارے ہیں پر ایمان مشکل
شوق بانگاں دتیاں بھی جھنیاں نے دل بلالؓ والا تے اوہ اذان مشکل
دھولے وقت سنیندے قصور مندا ایہہ جیہے گڑن قرآن سیاپا نہ مشکل

قصور مند

قصور مستدا ایہہ کھیڈ عشق دی جس سر بازی لائی ، جُگت وکھائی
بے وسی سسی اُٹھ تھلاں نوں لنگھی کیتی عشق نمانی اُوہ بڑی سیانی
نارو تھل اوہ کربل وانگوں جتھے ناں بیچاں نہ پانی اوکھی کہانی
دیکھ کیویں ہٹ کردی پینڈے شہر بھنبھور دی مانی پیراں توں داہنی
قصور مستدا سوکھی گل زبانی اوکھی پر بیت لگانی تے توڑ چڑھانی

رباعی

اکو سے ماھی دی آس ہے ساریاں نوں ہر اک جس دی بھرے وراگن اے نی
کوئی عجیب انوکھڑا راز اوہدا نہ وچ سون تے ناں وچ جاگن اے نی
اوس مالک دے گھر کوئی پتہ ناہیں رنڈی کون تے کون سہاگن اے نی
کس نوں کس منظور قصور مستدا ہر اک آکھدی اے اوہ میرا ساجن اے نی

قصور مستانہ

مُکی عمر مُکایا نہیوں پینڈا اِک دُولا ہنگ نہ بھری پلا ہنگ
لوں لوں داغی دنیا اندر کھا دکھاندی سا ہنگ لگی دی چا ہنگ
دل لکارے نوں لکھاں خواہشاں نت ودھیری تا ہنگ نہ لگے لا ہنگ
قصور منوا مل راہ سجن دا بھر کے اِک دلا ہنگ ر کھد کے تا ہنگ

کاہنوں حال حرصاں دے اندر بیٹھا ایں جان پھسا کے قابو آکے
غفلت سنی چڑھ گئی اے تینوں دنیا تے دل لا کے اُوہ قول بُھلا کے
درد کنوں دل صاف کریندوں عشق دی اگ جلا کے خوب تپا کے
قصور مندا فیر وقت نہیں ملنا بیٹھ مٹی دے آ کے قبریں جا کے

دنیا مرکب مومن راکب سرور (صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم) دا فرمان کہن بیان
جیہڑا اینوں حق تے موڑے جیہڑا حق دی رلو تے چلے ہادا لو جوان رکھ دھیان
لبد مکیناں ہوکے رہسی پچھے رڑا میدان جوں سنسان
قصور مندا اوہے مرد عاشق دار ہسی نور نشان وچ دو جہان

تینوں کیڑ نئیں کیڑو تیرے، مگر تیرے نے پھیرے ویری نیڑے
مشکل ہوگ بچا اونہاں تھیں رہندے تیرے گھیرے بڈھے جیرے
جے من لیندوں نہ کرنے پیندے تم لے تینوں دَر دَر دے نیاں کر دے
قصور مندا ابلیس تیری خودیوں نئیں خود دے وچلے کر دے ذرا نئیں ڈر دے

پہلا بول الستی جنہاں پیا سینے وچ رڑ کے کناں وچ کھڑکے
توں ایں توں کر تھکنے جاندے یار وسدھی سڑکے راتیں چڑھ کے
ایہہ لوگ مگر لیہڑے اُوہ ڈٹے اگوں نہیں رہندے پچھوں مُڑ کے، لکن پھڑ کے
قصور مندا بے خطرہ ڈاہڈا اپنیا کلیجہ دھڑکے، تے دل پھڑکے

سجن دے دل ٹردے جیہڑے سو محبت دا ہی عشق سپاہی
بحر غماں وچ روہڑ گئی یار دعزت تے وڈیائی ہنجھ نہ آئی
ستی وانگ گئی آں عقل دے وچ پچھے ڈھولن ماہی جان گوائی

میں جھلا تے لوک سیانے سن کے میرا جھیڑا ‌‌‌‌‌ کرن نخیڑا
جانن جان پچھان نہیں کردے سخن سُناندا جھیڑا ‌ بولدا کیڑا
جیس آوازوں ہوبا سے آوازے وسدا نگری کھیڑا ‌ مہالر وہیڑا
قصور منداں بن رحمت رب دی ہوندا نہیں نبیڑا ‌ ایہہ بیڑا جھیڑا

ایس دنیا دے میلے اندر بھر مردانہ رہیں ... بھل نہ بیہیں
سجن باہجوں غیراں کولوں وکھرا ہو کے رہیں ... چھپ کے بہیں
جو کجھ آکھے مالک تینوں حکم سرے تے سہیں ‌ اگوں نہ کہیں
قصور منداں تن من دا صدقہ راضی ہو کے دئیں ‌ ہٹ نہ رہیں

رباعی

ملیا یار نوں یار سی جیس راتیں عاشق آکھدے راتاں وچوں رات سوہنی

حوراں رل سہاگ دے راگ گاون آکھن آئی محمدؐ برات سوہنی

فلک صلِ علےٰ نعرگوں بولن اگے بن کے کھلی جماعت سوہنی

قصور منداں آکھے سوہنی اے ذات ربی آکھے رب محمدؐ دی ذات سوہنی

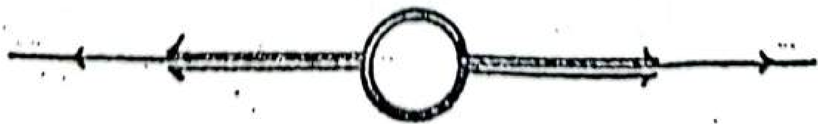
قصور منداں

مکّار بھارت

حیدر آباد دکن سمجھ کے پاکستان تے بیوں لاہور، کبھی آکھوں
نسدیاں وار نہیں لبھی تینوں وچ چھمب جوڑی منور، بھلے نی طور
ہر ہر محاذ تے حواس تیرے دے اُڈ گئے طوطے بھور، ڈٹھا ای لاہور
آدم پور، ہلواڑہ قصور پاکر بیٹھا سکوٹ تے غور، چاہنا ایں کجھ ہور

مسلمان بہادر سپاہیاں جیہڑے مورچے ملے، قدم نہیں ہلے
نشان حیدری عزیز بھٹی نے لکھاں دے حملے جھلے، اِکن اکلے
سنے سینا تے جرنل چودھری کھا بُوتھی تے گھلّے، پرت نی چلّے
قصور سندا ہر ملک آکھدا اے ہندو جھوٹ مار دے، ہن ایہہ ٹُرگلے

پاکستان پاک ملک دا ہر سپاہی اے شیر، بنے دلیر
میدان بیاں نے ویکھ لیا اِی لا دیندے لاشاں دے ڈھیر، نہیں لاندے دیر
فوجی تیرے اَجڑاں وانگوں کر قیدی سی لئے بتھیر، غداریاں گھیر
قصور سندا جے فرق رہیا ای اِک واری تک لئے فیر، کر کے چھیڑ

کلام قصور مند

مولا ناہیں تیریاں قدرتاں دے آوے صفت نہ وچ شمار تیری
رحیم کریم قہار جبار توں نالے شان ستار غفار تیری
عقل علم مجبور قصور مندا، رونق ویکھ مولا خاطر یار دی
تیری صفت کی کراں میں یا مولا تیریاں قدرتاں ویکھ حیران ہُناں
ذرے ذرے وچ چمکدا نور تیرا، ویکھ ویکھ پیا حیران ہُناں
طاقت ناہیں دماغ نوں سوچنے دی کدی حیوان تے کدی انسان ہُناں
کراں دلبیاں دے تے کھول قصور مندا، کدی بڈھا تے کدی جوان ہُناں
ایہہ صفت ہے صفتاں والڑے دی، صفتاں والا رب رحمان میاں
آکھاں فیر میں نعت رسول تائیں، خاطر جس دی گل جہان میاں
خاطر اوس دی باغ گلزار سارے آیا جس دی شان قرآن میاں
کلمہ اوسدا پڑھ قصور مندا تیری ہووے صاف زبان میاں
پہلی قلم کلمہ والڑے دا گیا مومنا! حمد ستوار تیری
رکھ ایمان ہُن آل قرآن اُتے، جاسی زندگی نہ بےکار تیری
کریں یاد وچ بھیڑاں تے مشکلاں دے، مدد حیدر کرار تیری
پھڑ پنج تن دا دامن قصور مندا، انشاءاللہ بیڑی پار تیری

کسے نوں بندگی عبادتاں بخشیاں سو، قصور مند نوں دان قصور دا اے
توبہ توبہ میں اوہناں دے راہوں توبہ پان جھل دی جنہاں نوں پڑھی ہوئی اے
تیز دھار گفتار زبان رکھی خشک بولے تے طبع سڑی ہوئی اے
ادب خلق دے ملک نہیں گئے دا نجے بے خبر جا سینگی چڑھی ہوئی اے
اپنے جیہا جنہوں نوں کہن قصور مندا کیڈی گل کھیڑی اوہناں پھڑی ہوئی اے

ش شرع جے ملاں سمجھا دنی سی پہلے عشق دی بانگ سنائی کاہنوں
رہناں سی کفر دا نام جہاں اوتے مولا علی شمشیر چلائی کاہنوں
بندگی کیتیاں جے نجات ملدی گردن امام حسین کٹائی کاہنوں
ملے مومناں دوزخ قصور مندا کلمے نبی دی ملی دوہائی کاہنوں

ع عاشقاں دے جتھے جنگ ہوندے دسو اوہ ہے یارو میدان کیہڑا
بنا لیا قید نہیں جتھے ہون قیدی دسو اوہ ہے یارو زندان کیہڑا
نکلے قید وچوں ملک دا ہو مالک دسو اوہ ہے یارو بندیوان کیہڑا
جتھے حرص ہوا نہ ہووے کوئی قصور مند ہے اوہ جہان کیہڑا

غ عشق دریا پیار دے ٹھاٹھاں نتارداں دی لگے ہاتھ کتھوں
کہن پار جو کشتی تار میری اوہناں سیاں دا لبھے ساتھ کتھوں
دتے پھر فراق دی لہر اندر ہووے کرم والی اکو جھات کتھوں
بخشے تہمت جا پھیر قصور مندا ہووے رانجھے دا بالا ناتھ کتھوں

و وصل نصیب جے ہووے میرے ہووے ایڈی بلند برات کتھوں
والی بلخ بخارے دے کرے تیدی جتے سوہنی وچ گجرات کتھوں

3

طمع

لوبھ تے طمع دی باندری نے جدوں آ وچ تجبڑا پا دتا
نفس قلندر نے پکڑ نتھوں در در تے مینوں نچا دتا
کدھرے گاواں تے کدھرے پواں پیریں ننگ نڑنگ دانن سکھا دتا
قصور منڈا نہ ونڈیا راہ رب دے، دولت علم سی سخن خدا دتا

۱

پٹے گئے مینوں ای بھگتنے نے ہور بیر کہنوں میرے دُکھ دی اے
حصے غماں وچوں کس ونڈے نے کیتی سانجھ نہیں کسے سکھ دی اے
میں نکمّی نوں دزداں دے پنڈھ ملے نہ لے گمدے نہ اُتھر سکدی اے
قصور منڈا ایں بندے بخت کولوں میری جیونیاں جند نہ چھٹدی اے

۲

۳

میں کوہجی کوجھی وصفوں عیب تک نہ در توں تاہجناں ایں
ذکر زبان دھیان رہے گا دل تیرے جدوں موت تے ہر تنے وجناں ایں
میریاں اکھیاں نے روز حشر توڈی تیرے دیکھنے دلوں نہ رجھناں ایں
میرا مالک ایں تے قصور کی آں میں عیب نکمی میرا توں ای کجناں ایں

اج جتھوں تک دوڑ اے دوڑ تیری اتھوں تیک تے دوڑ حیوان دی اے
خواہشاں دے پچھ کرنا ایں پیا عمل ایسے پیا آکھنا ایں حرکت شیطان دی اے
[illegible] وچ دا بادشاہی تینوں اشرف المخلوق دی شان دی اے
اجے بندہ بنی نہیوں قصور منڈا کدھرے دور پرواز انسان دی اے

۴

رُباعیات

رَب ہے رب دا نام، فنا ہونا یاد رکھ ایہہ روپ سروپ تیرا
اِنج حرص طوفان دیاں جھانجھیاں وچ ہو جاتا پھکا پھوک تیرا
ایہہ وی بھل نہیوں اِک دن کھل جانا ایں عیباں والا صندوق تیرا
بن پاڈا پاڈیاں کریں گلاں قصور مند اصل ہے وچوں پولا پھوک تیرا

(۲)

دنیا دار نے دنیا دا ہے طالب قابو ایں دے پیر فقیر دے نے
بھیس بدل درویش دا ایں کہکے چِٹے پالدے پیٹ سر پیر دے نے
لکھاں کن پڑوا کے تے جوگی اکو رانجھا سی جیہڑا ہیر دے نے
ہوندا مرد کوئی وِرلا قصور مندا جیہڑا نیا رضا تقدیر دے نے

(۳)

دُنیا ہس ہس اس ملے اگوں ایسی دنیا تے جس دا آدن ہوندا
پا لیندی جنجال دے جال ایسے خبر نہیں آزاد جے پون ہوندا
بے چین ایسا دِن رَین کردی نیند سُکھ دی فیر نہیں سون ہوندا
بھلیاں بھلیاں دی ایس نے جلت گالی قصور مندا کیہڑا اے بھلا کون ہوندا

قطعات

(5)

(۱)

راہ رب دی لبھدا پھریں ایں ایہہ اوہ بھید کوئی ایہہ سمجھنا پیہوں

کدیں خود دا کھوج نہ کیتو ای کدیں ایس کدیں اوس جگہ خلا پیہوں

تیرا تے میرا تے ٹھکر دے تے تیرا تے میرا تے مُکا پیہوں

مِرا اِنَّ اللّٰہ مع الصابرین قصور منیا اے فنا لا اِلٰہ سکھا پیہوں

(۲)

کون موڑا و تیرے آں پہانیاں نوں جیویں چاہیں سائیاں تویں کری جاناں ایں

نہ ہویاں نوں کریں ہوئے تے فناہ کریں، کدوں چک لیں کدے دھری جاناں ایں

کئیاں دے بھرے کچکول ڈوہل دیویں، کئی بے امید کاسے بھری جاناں ایں

کدے بیگناہ سزا پاندے کدے قصوریاں نوں کردا بری جاناں ایں

حسد بغض دے دلیں وچوں نس جاندے، خلق دی بھُکھ وسائی جنہاں
جین دی خوشی نہ مرن دے غم رکھن، آسدے مشکل کشائی جنہاں
رکھی طلب نہ تخت حکومتاں دی سینے عشق ہے مصطفائی جنہاں
رب اُنہاں دا اوہ رب دے ہوئے قصور منداؔ رکھی خودی نہ وچ خدائی جنہاں

(۹)

جیرا پھیرا دا پھرتاں فیر آوندا اے آوندا ہتھ یقین دا ہتھ ای نئیں
پٹھے پھیر گمراہی دے پھیری جاندا نکلا جد تکبر تے شک دا پیتھ ای نئیں
نکل جائے پنتھ تاں کجھ پڑے مٹھ لگ لگ اوہ ہتھ فیر ہیبڑا ای نئیں
آیا ہتھ جد ہتھ قصور منداؔ، پھیر پھیر دی فیر کوئی کتھہ ای نئیں

(۱۰)

دنیادار دنیا دی طلب اندر، دوڑ دوڑ کے تے سپٹے ہانکدے نے
مردار دی مار تراڑ اندر اِکی دوجے نوں پھوکدے جھوکدے نے
ٹھنڈی جان انسان رحمٰن لٹن جنہاں لٹے محمدی شوق دے نے
قصور منداؔ نبی دیاں عاشقاں تے مولا رحمتاں سپٹے ترنکدے نے

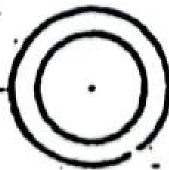
(۱۱)

بھمڑ جوڑ پیا کہ اجڑ پھردا، اے اصل ہڈ سجن اج ہڈ دے نامیں
کلمہ پڑھ کے کافر مسلمان ہوندے، بھر لوک اج دلاں وچوں کڈھدے نامیں
کتے سپے جا مِن اگوں بندہ بہہ جائے اوہ کتے فیر بندے نوں وڈدے نامیں
ایہہ کتیاں دی عادت ہے قصور منداؔ بندے سٹھے بندے نوں چھڈدے نامیں

کل تے اج

(8)

توں ویکھ خاں کی سی کل تے اج کیہہ اے ایسے گل نوں کر دھیان اندر
سودے حسن دے جنھے ہٹے تکدے نے کھڈاں بنیاں ایسے دکان اندر
جنھے شاہ وجود دا تخت کردا، اُلّو بولدے ایس مکان اندر
قصور مند کیوں آکڑاں کریں اینویں سدا رہنا نہیں ایس جہان اندر
اپنے آپ نوں چنگا سمجھنا ایں ہور کوئی نئیں تیرے دھیان اندر
اوہں لکھے تے نہیں اعتبار تیرا جو قرآن والی داستان اندر
رہندا ادب نئیوں اوہدن یاد ناہیں بھریں خودی دے جدوں میدان اندر
رہنا میں نہ توں قصور مندا ڈیرے دوہاں اوڑک قبرستان اندر

درد

جس دن ہوش وچ سنبھلی اے کیتی کجھ کے ہڈ نہ کارا اے جی
کدے نیکی دا کم ناہیں کیتا، کماں مندیاں نال ویہار لے جی
کہندے شہر دے لوک نالائق مینوں آکھن آدمی ایہہ بیکار اے جی
قصور منہا میرا مولا فضل کرے بندہ تج کے تے گنہگار اے جی

گلاں درد بھریاں کراں میں رب جانے نہ کوئی شاعری دا فخر بخار اے
قدر سخن دی منصف جاندے نے جاہنے سارے کیہہ جو گنوار اے
سونا کول صراف دے جائیے جدوں ویکھے پیا کسوٹی تے مار اے
قصور منہا آکھن بکواس کردا اسن والیاں دی ایہہ گفتار اے

آپے سُنن گے دلاں تے کن دھر کے تیرے وانگ جو دکھی دکھیارا اے جی
دلا چھڈ توں پیاں قیاس ایسے ایویں ضائع نہ وقت گذارا اے جی
قصور منہا جو کسے نوں نندے نے نندے آپ گئے رب دی مارا اے جی

قصور منہاس

(9)

پچھے گل دے گل کٹائے کئیاں

سولی چاہڑ منصور نوں ساڑیوں نے چھپاندے گل تے ہے چھپی رہی ناہیں
کربل وچ گل حسین کیتی کیہے ہوند کرنی گل اجیہی ناہیں .....
سدا سجری رہے قصور منداگل عشق دی ہوندی بہی ناہیں

کئیاں نے پڑھیا پڑھایا اوہدا نہیں علم آیا جس نوں علم اوہدا اوہ قدمے تھلا
کئی آباد، گمراہ نے اس دی یا دکلوں، اوہ برباد ڈٹھے جنہاں نوں بھلدا
کئیاں دے لاڈ لڈا کھیڈا کے وچ جھولیاں اک پاس بیاں قیر تھلدا
کربل رکدے بھل قصور مندا عرش فرش وی جنہاں ندے ٹل دا

ہنج بنا نہ اوہدے خدا تے جہڑا پنجاں دا نہ غلام رہسی ..
پنجاندا ای نام حوص کوثر، جہڑا دھرتے پنجاندا چل دا عام رہسی
شیخ نے فیض دے گنج نیکے خاص عام اُتے فیض عام رہسی
قصور مندا پنجاندا ای نام الیاں لئے نام جہڑا اوہدا نام رہسی

ایہہ پتہ ای جنتوں نکل آیا! آدم کھاہدا بھل کے اک
توں ستے دانیاں کھانا ایں تے پھر چاہنا ایں چل جنتیں
اوہ ناہیں سی کلمہ محمد دا پڑھن والا، تائیں بھل گیا ہیں نہیں کھ
قصور مند محمدی بول کلمہ ایہو ستدا اے جنت دے

آقا گالیاں سن مخالفاں توں رہیا جام محبتاں پھردا اے
کمی بیشی نہیں ہوئی دِ وچ تنگیاں دے
ایہہ بھی سنیا محمدی عاشقاں نوں کوئی فکر نہ حشر دے صور دا اے
نام بدنام منصور دا اے

گھٹ جاندے راز محبتاں دا علم کتاباں دے قاٹا جھٹ

کسے نوں کول بلائے تے دکھائے دیکھے کوئی بیہوش جلوہ دیکھ ڈردا اے
کسے نوں آکے گھر پیا آپ ملدا کسے نوں دسدا ہند یکھ دوڑدا اے
کسے نوں ہس ہس لاوندا نال سینے کسے دے گھر آیاں گھوردا اے
کتے لالیاں نوں پینجے دنے سوہنے، موردیکھ کوھرے بیر جھوکہ دا اے

سودے ہیراں دے عشق بازار اندر اوتھے مفت نیازاں کون ونڈدا اے
مادے مت لنگ نہ پت چھٹے اہا کسے کھنڈیاں جنہاں نوں کھنڈدا اے
جنہاں چکھیا اے لطف نگاہ دلبر، بھلا سواد مٹھائیاں کھنڈدا اے
قصور مندا جس پریم دی جوگ جتی، پھر ویکھے نہ چھیری سنڈدا اے

مکھ کسے دا نظر وچ آوندا نئیں، آپیں ہوئے تکلیف تے جرن اوکھا
کوئی دے تے کھائیے سواد آوندا اے، پر کسے دی تلی تے دھرن اوکھا
مرگیا نکل گئی جان تکلیف کاہدی، جیوندی جان جہان وچ مرن اوکھا
آسان زبان تھیں سخن کرنا، قصور مند پیہہ ہے کرن عمل اوکھا

اشرف المخلوق دی شان انسان این توں، لکھ نعمتاں جوانی بھی سی
ہستی دے ملک ولایت اندر حکومت تیری، تیری سلطانی بھی سی
گھڑ بڑ ملک، مچ گیا غدر کیویں عقل علم فوجاں تیری نگرانی بھی سی
قصور مند اینہ ہے قصور تیرا کیونکہ پہرا تیرا، تیری نگہبانی بھی سی

بندہ جمیا چھوٹا تے عمر وڈی، بندہ ودھدا نے عمر گھٹ دی اے
بندہ چاڑھدا حرص چبارییاں توں، اودھر موت پئی قبر پٹ دی اے
بندہ خوشی تے عیش بنت عید چاہندا اودھر موت پئی سیویاں وٹ دی اے
قصور مند آساں لمیاں جیہن دیاں اینتھے خبر ناہیں پل جھٹ دی اے

کتے جنگلاں دے وچ کسے منگل، کتے وگندیاں کھوہاں نوں پوردا اے
کسے نوں مال اندر مالو مال کیتا، حال تنگ تھیں تنگ رنجور دا اے

دلبر دی بے پرواہی

اوہ بے پرواہ، پرواہ نہ ساڈا حال تک کے ماندا ہسدا جاندا
ورھیاں توں جند ترسے پئی اوہ ترسدیاں نوں ترساندا ترس نئیں کھاندا
بھانبھڑ برہیوں بھڑکن بھاہیں اوہ تیل بلدی تے پاندا نئیں بجھاندا
قصور مندا کون جانے تینوں اُچّا شان اوہنا ندا شوق جنہاندا

سکھیں وسدیاں پتہ نہیں لگدا جانن جنہاں نے لائیاں . پون جدائیاں
پیڑاں ہُن جر سیدیاں ناہیں زوری پون دُہائیاں نہ رہن چھپائیاں
حضرت عشق دا اپنے پرچھاواں بھُل جاون وڈیائیاں تے چودھرائیاں
قصور مندا لکھ تیتھوں چنگیاں بھڑ ایس اگاں لنگائیاں ایہہ پوریاں پائیاں

عاشق ہوئی جو عشق دا پینڈا دردوں کردا رہندا پلک نہ بہندا
لتھی چڑھی نوں جانے ناہیں بھاویں لوکی کہندا لنگ نئیں رہندا
طعنے ہور ملامت تہمت سب سرے تے سہندا نرم نئیں پیندا
قصور مندا ہُن چھڈ وڈیائیاں پانی ہو پیا وہندا نیویں نوں لہندا

حُسن عشق دی جگ دے اندر بارہ ہووے لڑائی نئیں کسے مٹائی
حُسن نعدادہ نئیں کسن دیندا عشق نوں جائے دبائی تیغ نوں کاہی
عشق دلاور قتل ہوون نوں رکھے سبیس نوائی، نہ پچھاں ہٹائی
قصور مندا اوہ جھنڈی گڈی فتح عشق نے پائی.. ! وچ خدائی

ہُن سجن دا ہوناں پیندا لایاں گل مہنا پے   سوکھا جاپے
عیش آرام تے ہوش عقل نوں لیندا پہلے دبا پے   مانڑا پھاپے
گوشت پوست ہڈا داویری عشق ہوئی جند پاپے   لائیاں کپے
قصور ملنگا سمجھاون والے سر تے کوکن ماپے   پٹے سیاپے

تریں یار نہ یاری لائق روندے بین ترسمے   ایسے غمے
سجن دی محبت یا ہجوں جاندے ساہ نکمے   کاہنوں جمے
درد تیری کسے ناہیں کرنی نہ ہڈیاں نہ چمڑے ، بناں دمے
قصور ملنگا توں آساں اندر رکھیں دا عیئے ملکے   رات ہی تمے

اصلی مرداں داکم ناہیں ہتھاں تے ہتھ دھر کے   بہناں ہر کے
جس ویلے اوہ پی لیندے نے جام محبت بھر کے   درشن کر کے
اڈدے ناہیں جاون سِدھے مُنہ موت توں ڈر کے   نہ رہندے دور کھلے
قصور ملنگا باقی زندگی مِلدی عشق دے شوہ تر کے   پہلوں مر کے

رباعی

گنہگار بیچارہ چارہ عاجز بندہ ہاں غریب   توں طبیب

تیرے درد دے وظیفے کر دی لبس نہ کر دی جیب   ہے نجیب

عقلاں علموں دور تیری دس شاہ رگ توں قریب   ایہہ گل عجیب

ملنگا ہے چنگا کرنے قصوری دا نصیب   صدقہ حبیب ﷺ

قطعہ

اپنا آپ تیرا ایتھوں لٹ رہیا تیرے گھر لگا کوئی چور ناہیں

لالا وس کی کر لیں بیٹھے پھیر دیا گیا اے ایہہ والاں وا پھیر ناہیں

پھلوں توڑیاں بن کدی ناہیں پچھوڑ مروا پچھوڑ پچھوڑ کر کے گھت شور ناہیں

قصور نہ اجیہناں خطرے موت دے نے زندہ اوہناں دی کدے گور ناہیں

قصور مند

گھٹ جاندے راز محبتاں ... ۱۰ ...

عیب میرے تک مینوں جا لابیا ساکاں یار آشناواں — بھین بھراواں

تیرے باجھوں کوئی ناہیں میرا کینوں حال سناواں — کسے نوں بھاواں

اِکو دسدا تُوہیں تیرا بندہ ہاں نھفا واں — کتھے جا...

قصور مند، قصوراں اندر بھریاں ڈولیا ڈاواں — ٹھوکراں...

چل چل پچی ٹل کھڑکدی جیون۔ توں ہتھ دھو — نہ ذرا کھلو

تیرے نالوں چنگے لکھاں گئے نے ہو — اک نہ ڈو

دنیا ساہ سکھاں دا نہیوں اِکو لوڑی لو ... — جیٹھ کی...

قصور مندا کجھ لئے ذائقہ موت دا ایتھے آیا جو — مرسی...

دنیا لُٹے دنیا داراں ہار سنگار لگا کے — روپ وکھا کے

بھلے بھلے ایس کئی طراں دے منتر جادو پا کے — ورق لگا کے

لکھ لکھ جھڑکاں طعنے دیندی پنجے پونہچے وچ لپٹا کے — گھر...

قصور مندا کئی تیرے وانگوں روندے سِکنے پا کے — نال...

دنیا داراں نال کجھ گلاں

دنیا نام جدہا کدسکی توں کیوں آکھیں میری، — نال دلیری

رنگ بیرنگ، لکھ شاخ حسن دی موت چلدی ہنیری — جائے نبیڑی

اجے وی سمجھ نہیں آئی تینوں ہوئی عمر وڈھیری — بڈھی...

قصور مند وچ دنیا میٹوں نہ تیر نہ ڈھیری — رہسی...

میری میری آکھیں جاناں ایں سمجھیں نہ وچ نادانی — چیز بیگانی

روپ رنگ شنگھار چھوڑ سدھائے نہ اوہ رہی جوانی، — رُت سہانی

کالیاں تے سفیدی آئی مرجھایا پھل پیشانی — رہی حیرانی